

“CHET TILLARINI O’RGANISHNING ZAMONAVIY METODLARI”

Mamarasulova Diana Farhod qizi

Qashqadaryo viloyati Qarshi shahar

Qarshi Xalqaro Universiteti 4-bosqich talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.16750463>

Annotatsiya: Mazkur maqolada chet tillarini o’rganishning zamonaviy metodlari haqida batafsil ma’lumot berilgan. Unda kommunikativ yondashuv, immersiv metod, aylantirilgan sinf modeli, onlayn ilovalar va sun’iy intellekt texnologiyalari orqali o’rganish usullari yoritilgan. Har bir metodning o’ziga xos afzalliklari, amaliy qo’llanishi va o’quvchi faoliyatiga ta’siri tahlil qilingan. Maqolada zamonaviy til o’rgatish yondashuvlarining afzalliklari ochib berilib, samarali ta’lim uchun metodlar moslashuvchanligi muhimligi ta’kidlanadi.

Kalit so’zlar: chet tili, til o’rganish, kommunikativ metod, immersiv yondashuv, flipped classroom, mobil ilovalar, onlayn ta’lim, sun’iy intellekt, interaktiv o’qitish, til ko’nikmalari.

Bugungi global dunyoda chet tillarini bilish nafaqat aloqaning qulay vositasi, balki shaxsiy va kasbiy muvaffaqiyatning muhim omilidir. Ayniqsa, ingliz, nemis, koreys, xitoy yoki arab tillari xalqaro darajadagi bilim va axborotlar manbaiga aylanib ulgurgan. Shu sababli chet tillarini o’rgatish metodikasiga ham katta e’tibor qaratilmoqda. An’anaviy yondashuvlar o’rnini endilikda zamonaviy, interaktiv va o’quvchiga yo’naltirilgan metodlar egallab bormoqda. Zamonaviy til o’rganish metodlaridan biri bu kommunikativ yondashuvdir. Bu uslubda grammatika va lug’at o’rganishdan ko’ra, til vositasida muloqot qilish, fikr almashish, savol-javob va erkin suhbatga urg’u beriladi. Darslarda o’quvchilar real hayotiy vaziyatlarga mos roli o’yinlar, suhbatlar, muhokamalar orqali tilni faol ravishda qo’llashga o’rganadilar. Bu metod tilni passiv bilim emas, faol vosita sifatida o’zlashtirishga yordam beradi. Yana bir keng qo’llanilayotgan yondashuv bu immersiv metoddir. Immersiya — o’quvchini chet tilida muloqot muhitiga to’liq botirishdir. Bu uslubda o’quvchi tilni sun’iy emas, tabiiy sharoitda o’rganadi. Masalan, xorijiy filmlar ko’rish, subtitrlar bilan mashq qilish, chet ellik do’stlar bilan muloqot, xorijdagi onlayn forumlarda ishtirok etish shular jumlasidandir. Bu uslub o’rganuvchining eshitish va tushunish ko’nikmalarini, talaffuz va fikrni erkin ifodalashni rivojlantiradi. Zamonaviy pedagogikada “flipped classroom” deb nomlanuvchi aylantirilgan sinf metodi ham ommalashib bormoqda. Bu metodda darsliklarni o’qituvchi emas, o’quvchi mustaqil o’rganadi. Dars vaqtida esa interaktiv topshiriqlar, savol-javob, suhbat mashqlari orqali bilim mustahkamlanadi. Bu yondashuv o’quvchini faollikka undaydi, mustaqil izlanishga rag’batlantiradi va chet tilini real amaliyotda qo’llashga imkon beradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi bilan chet tillarini o’rganishda turli mobil ilovalar, onlayn kurslar va sun’iy intellektga asoslangan dasturlar keng qo’llanilmoqda. Masalan, Duolingo, Memrise, Busuu kabi ilovalar o’rganishni o’yin shaklida tashkil etib, o’quvchini zeriktirmaydi. ChatGPT kabi sun’iy intellekt vositalari orqali esa foydalanuvchi bevosita suhbat qilish, grammatika va tarjima xatolarini aniqlash, yozma nutqni yaxshilash imkoniga ega bo’ladi. Bu texnologiyalar yordamida istalgan joyda va vaqtda mustaqil o’rganish imkoniyati mavjud. Shuningdek, task-based learning yoki topshiriq asosidagi o’qitish ham hozirgi zamonaviy metodlar sirasiga kiradi. Bu uslubda o’quvchilar muayyan amaliy topshiriqlarni bajarish orqali tilni o’zlashtiradilar. Masalan, maktub yozish, mehmon kutish

ssenariysi tuzish, xarita asosida yo'l ko'rsatish kabi vazifalar orqali o'rganilgan bilimlar real holatlarda mustahkamlanadi.

Chet tillarini o'rganishda zamonaviy metodlardan foydalanish o'quvchining faolligini oshiradi, o'qituvchining faqat bilim beruvchi emas, balki yo'naltiruvchi, ko'makchi sifatidagi rolini kuchaytiradi. Muhimi, har bir metodning samaradorligi o'quvchining yoshiga, darajasiga, ehtiyojiga va imkoniyatiga qarab belgilanadi. Shu sababli zamonaviy ta'limda metodlar tanlovi moslashuvchan va o'zgaruvchan bo'lishi lozim.

Xulosa qilib aytganda, bugungi kunda chet tillarini o'rganishning an'anaviy shakldan zamonaviy va ilg'or metodlarga o'tib borayotgani quvonarli hol. Tilni o'rganish — bu oddiy yodlash emas, balki fikr, madaniyat, dunyoqarashni egallashdir. Zamonaviy metodlar esa bu jarayonni tez, samarali va qiziqarli qiladi. Har bir til o'rganuvchi shaxsiy ehtiyojlariga mos uslubni topib, maqsad sari izchil harakat qilishi lozim. Chet tilini o'rganish bugun imkoniyat, ertaga esa raqobat ustunligidir.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.
3. Littlewood, W. (2004). *The Task-Based Approach: Some Questions and Suggestions*. *ELT Journal*, 58(4), 319–326.
4. Cambridge Assessment English (2021). *How Technology is Changing Language Learning*. [online] www.cambridgeenglish.org
5. Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL Listening and Speaking*. Routledge.
6. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi (2023). *Zamonaviy chet tilini o'qitish metodikasi bo'yicha tavsiyalar*.
7. Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching* (2nd ed.). Oxford University Press.
8. Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford University Press.
9. Duolingo Inc. (2024). *Language Learning Trends Report*. [online] www.duolingo.com
10. Memrise Blog (2023). *Modern Tools for Vocabulary Expansion*. www.memrise.com